

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 20

Том 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

Редакційна колегія:

Благун Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор
Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор
Бочелюк Віталій Йосипович – доктор психологічних наук, професор
Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент
Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор (Каунас, Литва)
Пагута Мирослав Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент
Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент
Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент
Віталія Гражієне – доктор педагогічних наук (Вільнюс, Литва)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 1 від 30.01.2020 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук
відповідно до Наказу МОН України від 04.04.2018 № 326 (додаток 9)**

Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» зареєстровано
Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 22897-12797Р від 02.08.2017 року)

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Варгата О.В., Кулешова О.В., Міхєєва Л.В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	7
Гоголь Н.В. ЗАСТОСУВАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ.....	11
Григоренко Г.В., Григоренко Д.П., Щигельська В.М. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ ЯК КОМПОНЕНТ ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ.....	16
Дорошенко Т.М. АНАЛІЗ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ (НА ОСНОВІ АНКЕТУВАННЯ).....	20
Зайченко Н.І. ОСВІТА ЯК ПІДВАЛИНА ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІСПАНСЬКОЇ ПРЕСИ 1898–1899 РР.).....	26
Колеснік К.А. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ.....	31
Кравцова Н.Г. СКЛАДНИКИ ПРАГМАТИСТСЬКОЇ ТЕОРІЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ, ОБГРУНТОВАНІ ДЖОНОМ ДЬЮЇ.....	34
Кульчицький В.Й. РОЗВИТОК ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ (РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ).....	39
Пасічник Л.В. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ» В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ: ВАРІАТИВНІСТЬ ПІДХОДІВ.....	43
Поп О.Ю. РЕАЛІЗАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ У СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ КАНАДИ.....	48
Цибулько О.С. ДУХОВНІСТЬ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІДЕЇ ЗАХІДНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	54
Юрко К.В., Меркулова Н.Ф., Могиленець О.І., Соломенник Г.О. МЕДИЧНА ЕТИКА В СИСТЕМІ КООРДИНАТ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ.....	59

РОЗДІЛ 2. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Казачінер О.С. КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ТРУДНОЩАМИ У ЗАСВОЄННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	64
---	----

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Акімова О.В., Захарченко Н.В. СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ В ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	68
Аніщенко В.О. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ КРЕАТИВНОСТІ.....	72

Бабкін В.В. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ЯК СУЧАСНА НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	78
Баглай О.І., Камінська О.М. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	82
Біляковська О.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	86
Болгар О.М. ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО НА ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ.....	90
Борозенець Н.С., Шищенко І.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	95
Веремчук А.П. ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: СУЧАСНИЙ ВИМІР.....	99
Волошенко М.А., Азаркіна А.В. ПСИХОЛОГІЧЕСКАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ БУДУЩЕГО СОЦИАЛЬНОГО РАБОТНИКА К ПСИХОЛОГО-КОРРЕКЦИОННОЙ И ПРОФИЛАКТИЧЕСКОЙ РАБОТЕ С ПОДРОСТКАМИ ДЕВИАНТНОГО ПОВЕДЕНИЯ.....	104
Главацька О.Л., Олійник Г.М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	111
Довгань Л.І. ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	116
Жуковська І.О. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ» У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ.....	120
Задорожна-Княгиницька Л.В. ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ МАГІСТРІВ – МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	125
Козубовський Р.В., Козубовський М.Р. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З «ДІТЬМИ ГРУПИ РИЗИКУ» В США.....	130
Козяр М.М. КОМП'ЮТЕРЕЗАЦІЯ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	135
РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Клочко О.О., Клочко О.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЗМІСТОВІ ЗАСАДИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	140
Молоченко І.А. СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗА КОРДОНОМ: КРАЩИЙ ДОСВІД І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	145
Сердюк Н.М., Рудакова В.Ю. ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОРИ ЕМОЦІЙНОГО КЛІМАТУ СІМ'Ї.....	149
НОВИЙ ВИД НАУКОВИХ ПОСЛУГ.....	153

CONTENTS

SECTION 1 . GENERAL PEDAGOGY AND HISTORY OF PEDAGOGY

Varhata O.V., Kuleshova O.V., Mikheieva L.V. PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL SUPPORT OF SELF-ESTEEM FORMING OF PRIMARY SCHOOL AGE.....	7
Hohol N.V. IMPLEMENTING THE CULTUROLOGICAL APPROACH AT LITERATURE LESSONS BY MEANS OF AUDIO-VISUAL TEACHING AIDS.....	11
Hryhorenko H.V., Hryhorenko D.P., Shchyhelska V.M. PEDAGOGICAL CULTURE OF THE TEACHER AS A COMPONENT OF HIS PEDAGOGICAL SKILL.....	16
Doroshenko T.M. ANALYSIS OF LEVEL OF FORMATION OF AVIATION MANAGERS' READINESS FOR PROFESSIONAL SELF-REALIZATION (ON THE BASIS OF SURVEY).....	20
Zaichenko N.I. EDUCATION AS THE BASIS FOR THE STATE-BUILDING PROCESS (ACCORDING TO THE SPANISH PRESS OF 1898–1899).....	26
Kolesnik K.A. METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF GROUP ACTIVITIES OF CHILDREN.....	31
Kravtsova N.H. COMPONENTS OF PRAGMATIC THEORY OF SOCIALIZATION OF THE INDIVIDUAL SUBSTANTIATED BY JOHN DEWEY.....	34
Kulchytskyi V.Y. DEVELOPMENT OF PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENTS IN THE CONDITIONS OF MODERNITY (REGIONAL FEATURES).....	39
Pasichnyk L.V. THE ESSENCE OF THE PREPARATION OF A FUTURE TEACHER OF THE UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE IN A HISTORICAL-PEDAGOGICAL RESEARCH: VARIETY.....	43
Pop O.Yu. IMPLEMENTATION OF INFORMAL ENVIRONMENTAL EDUCATION OF STUDENTS IN CANADA'S SECONDARY SCHOOLS.....	48
Tsybulko O.S. SPIRITUALITY IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM: THE IDEAS OF WESTERN PEDAGOGY.....	54
Yurko K.V., Merkulova N.F., Mohylenets O.I., Colomennyk H.O. MEDICAL ETHICS IN THE SYSTEM OF COORDINATES OF THE HIGHER MEDICAL SCHOOL.....	59

SECTION 2. CORRECTIONAL PEDAGOGY

Kazachiner O.S. FAIRY-TALE THERAPY AS A WAY OF CHILDREN WITH FOREIGN LANGUAGE LEARNING DIFFICULTIES PEDAGOGICAL REHABILITATION.....	64
--	----

SECTION 3. THEORY AND METHODS OF VOCATIONAL TRAINING

Akimova O.V., Zakharchenko N.V. THE STATISTICAL METHODS IN PEDAGOGICAL RESEARCH.....	68
Anishchenko V.O. METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF FUTURE OFFICERS OF THE SCES OF UKRAINE THROUGH THE LENS OF CREATIVITY.....	72

Babkin V.V. FORMATION OF INFORMATIONAL AND ANALYTICAL COMPETENCE OF FUTURE COMPUTER SCIENCE BACHELORS AS A MODERN SCIENTIFIC PROBLEM.....	78
Bahlai O.I., Kaminska O.M. INTERNET-RESOURCES AS A MEANS OF FUTURE SPECIALISTS' FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION.....	82
Biliakovska O.O. EGULARTORY AND LEGAL FRAMEWORK OF QUALITY ASSURANCE OF TEACHERS TRAINING.....	86
Bolhar O.M. INFLUENCE OF PEDAGOGICAL HERITAGE OF V.O. SUKHOMLINSKY ON FORMATION OF PEDAGOGICAL IMAGE OF FUTURE MODERN TEACHER.....	90
Borozenets N.S., Shyshenko I.V. APPLICATION OF THE SPECIFIC SITUATION METHOD IN THE PROCESS OF MATHEMATICAL DISCIPLINES IN AGRARIAN HEALTH.....	95
Veremchuk A.P. PROFESSIONAL EDUCATION: A MODERN DIMENSION.....	99
Voloshenko M.A., Azarkyna A.V. PSYCHOLOGICAL READINESS OF THE FUTURE SOCIAL WORKER TO PSYCHOLOGICAL, CORRECTIONAL AND PREVENTIVE WORK WITH ADOLESCENTS OF DEVIANT BEHAVIOR.....	104
Hlavatska O.L., Oliinyk H.M. PREPARATION OF FUTURE SOCIO-CULTURAL MANAGERS FOR ANIMATION ACTIVITY.....	111
Dovhan L.I. FORMATION OF ENGLISH-LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE MARKETING EXPERTS IN THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	116
Zhukovska I.O. FORMATION OF PROFESSIONAL MOTIVATION OF STUDENTS OF SPECIALTY “FOOD TECHNOLOGIES” IN THE PROCESS OF PRACTICAL TRAINING.....	120
Zadorozhna-Kniahnytska L.V. BUILDING THE INDIVIDUAL EDUCATIONAL TRAJECTORY OF MASTERSTUDENTS – FUTURE EDUCATION MANAGERS THROUGH PROFESSIONAL TRAINING.....	125
Kozubovskyi R.V., Kozubovskyi M.R. MODERN TECHNOLOGIES OF THE FUTURE SOCIAL WORKERS' TRAINING FOR THE ACTIVITY WITH THE “CHILDREN AT RISK».....	130
Koziar M.M. COMPUTERIZATION OF THE EDUCATION OF FUTURE CIVIL PROTECTION IN SPECIALISTS THE CONDITIONS OF THE POST-INDUSTRIAL SOCIETY.....	135
SECTION 4. SOCIAL PEDAGOGY	
Klochko O.O., Klochko O.M. THE ORGANIZATIONAL AND SUBSTANTIVE FOUNDATIONS OF VOLUNTEERING WITH OLDER PEOPLE.....	140
Molochenko I.A. SOCIAL SERVICES FOR PEOPLE WITH DISABILITIES ABROAD: BETTER EXPERIENCE AND POSSIBILITIES OF ITS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	145
Serdiuk N.M., Rudakova V.Yu. VALUE ORIENTATIONS AS REGULATORS OF THE EMOTIONAL CLIMATE OF THE FAMILY.....	149
A NEW TYPE OF SCIENTIFIC SERVICES.....	153

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

PREPARATION OF FUTURE SOCIO-CULTURAL MANAGERS FOR ANIMATION ACTIVITY

Актуальність статті зумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку суспільства анімація виступає інноваційним видом соціокультурної діяльності соціальних груп і окремих індивідів, завдання якого полягає в подоланні соціального та культурного відчуження з метою усунення особистісної соціальної дезінтеграції, реабілітації критичних станів людини, допомоги у творчій самореалізації. У статті висвітлено зовнішні та внутрішні чинники впливу на специфіку організації діяльності в сучасних реаліях. Розкрито сутність таких понять, як: «анімація», «аніматор», «анімаційна діяльність». Анімація є способом ініціації творчих потреб людини та її соціальної активності, оптимізації міжособистісних та міжгрупових відносин, соціально-культурної інтеграції, самосвідомості та самовизначення особи в контексті побудови громадянського суспільства. Аніматор – це кваліфікований працівник, який сприяє розкриттю та розвитку виховного, культурного і духовного потенціалу людини, а також покликаний підвищувати суспільну свідомість, покращувати життя громади, розвивати культурну демократію. Соціально-культурна анімаційна діяльність як сфера соціальної діяльності орієнтована на залучення людини до культури, самостійна складова частина загальної системи соціалізації особистості, соціального виховання й освіти. Вказано, що у сфері організації соціокультурної анімаційної діяльності застосовують різні управлінські технології, а саме: маркетингові, моніторингу, прогнозування, управлінського рішення, соціокультурний менеджмент.

Основна увага у статті зосереджена на професійній підготовці майбутніх менеджерів соціокультурної сфери до анімаційної діяльності, яка трактується як процес і результат формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і ціннісних настанов щодо організації управлінської соціокультурної діяльності. Процес професійної підготовки майбутніх фахівців менеджменту соціокультурної діяльності на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка триває два роки, протягом яких студенти оволодівають теоретичними знаннями і проходять різні види практичної підготовки. Під час навчання студенти оволодівають основними фаховими

компетентностями, які сприяють ефективному здійсненню анімаційної діяльності.
Ключові слова: анімація, аніматор, анімаційна діяльність, соціокультурна сфера, підготовка, менеджер.

The relevance of the article is due to the fact that at the present stage of society development animation is an innovative kind of socio-cultural activity of social groups and individuals, the task of which is to overcome social and cultural alienation in order to eliminate personal social disintegration, rehabilitation of human creativity. The article highlights the external and internal factors influencing the specifics of leisure organization in modern realities. The essence of such concepts as "animation", "animator", "animation activity is revealed".

Animation is a way of initiating a person's creative needs and social activity, optimizing interpersonal and intergroup relations, socio-cultural integration, self-awareness and self-determination of the individual in the context of civil society building.

The animator is a skilled worker who promotes the discovering and development of a person's educational, cultural and spiritual potential, as well as aims to raise public awareness, improve community life, and develop cultural democracy. Socio-cultural animation activity as a sphere of social activity, focused on bringing people to culture, an independent component of the general system of socialization of personality, social education and education.

It is stated that in the sphere of organization of socio-cultural animation activity different management technologies are applied: marketing, monitoring, forecasting, managerial decision, socio-cultural management.

The main focus of the article is on the professional training of future managers of the socio-cultural sphere for animation, which is interpreted as the process and result of the formation of higher education knowledge, skills and values.

The process of professional training of future specialists in the management of socio-cultural activities on the basis of educational and qualification level junior specialist in Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University lasts for two years during which students acquire theoretical knowledge and undergo various types of practical training. During their studies, students acquire basic professional competences that contribute to the effective implementation of animation activities.

Key words: animation, animator, animation, socio-cultural sphere, training, manager.

УДК 378: [316.343: 379.8–057.17] (477)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-1-23>

Главацька О.Л.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Олійник Г.М.,

канд. пед. наук,
викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Постановка проблеми в загальному вигляді.

З переходом на ринкову економіку суспільство формує до сучасних фахівців різнопланові вимоги щодо розвитку особистості, яка в подальшому володітиме засобами ефективною адаптації в соціумі та повноцінно зможе активно реалізовувати свої природні задатки. Загальна інтенсифікація життєвих процесів актуалізує потребу розвитку

в людини високого рівня загальної, естетичної, комунікативної, інформаційної культури, уміння реалізувати рекреаційну та катарсичну функції мистецтва, інтегрувати різноманітні, життєво важливі знання. Сучасні інноваційні процеси вимагають високопрофесійного менеджменту, передбачаючи застосування нових форм управління і в соціокультурній діяльності також.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед наукових праць, присвячених соціально-культурній анімації, варто відзначити ґрунтовні дослідження закордонних учених: В. Дулікова, А. Жаркова, Т. Кісельової, Ю. Красильнікова, М. Ярошенка, українських дослідників Т. Божук, Л. Волик та ін. Інноваційні підходи до практичної підготовки майбутніх менеджерів широко представлені в роботах Ю. Васильєва, В. Кричевського, Ю. Конаржевського, В. Маслова, Р. Шакурова й ін. Наукові дослідження присвячені проблемі підготовленості керівника, зокрема менеджера соціокультурної сфери, до управлінської діяльності представлені в роботах О. Ануфрієвої, Г. Дмитренко, О. Дубініної, М. Кириченка, М. Морозової та ін. Аналіз праць із проблеми компетентності (Т. Бурлаєнко, Т. Гайворонська, О. Зязюн, М. Міровська, В. Куніцина, Є. Табакова) дозволяє нам розглядати професійну підготовку менеджерів соціокультурної діяльності як якість особистості, її настанови, професійні, педагогічні та психологічні знання і вміння.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні очевидна залежність соціального прогресу від здібностей і якостей особистості професіоналів-менеджерів, які працюють у різних галузях суспільства. Саме сучасні зміни зумовлюють потребу переглянути традиційні підходи до підготовки кваліфікованих управлінських кадрів.

Вища освіта початку ХХІ ст. більше, ніж коли-небудь, покликана формувати особистість менеджера соціокультурної діяльності з високим рівнем освіченості, економічної культури, гуманістичних поглядів і переконань. У зв'язку із цим виникає потреба розглянути проблему професійної підготовки менеджерів соціокультурної сфери з різних боків: проаналізувати наукові концепції професійної підготовки менеджерів, розглянути процес підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної сфери до анімаційної діяльності в закладах вищої освіти.

Мета статті полягає в розкритті сутності таких понять, як «анімація», «аніматор», «анімаційна діяльність», обґрунтуванні процесу підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної сфери до анімаційної діяльності в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Прискорення темпу життя та розвиток нових технологій зумовили появу тенденції збільшення потреби сучасної людини в якісному і різноманітному відпочинку. Проте вибір певного типу відпочинку обмежений дією зовнішніх і внутрішніх чинників. До зовнішніх чинників належать: ціннісна нестабільність, соціальна напруженість, втрата традицій і духовної єдності поколінь, перевага споживацтва в соціальному та культурному житті. Внутрішні чинники такі: недостатня інформованість громадян про функціонування сфери дозвілля, обмеження віль-

ного часу в окремих категоріях населення, низький рівень мотивації населення до соціально-продуктивного дозвілля, нерозвинена інфраструктура та нестача кваліфікованих фахівців тощо [2].

Останнім часом значно виріс запит саме на спеціалістів соціокультурної сфери, під якою розуміють сукупність галузей, які виробляють товари і надають послуги, необхідні для задоволення соціально-культурних потреб людини й організації дозвілля різних категорій населення.

Науковець Н. Максимовська вважає, що основними завданнями у сфері дозвілля є: подолання розмежування соціальних суб'єктів, розвиток їхньої самоактивності, посилення духовної складової частини у формах дозвілля, що можливе за допомогою анімаційної діяльності [4].

Анімаційна діяльність розглядається вченими як цілеспрямований, спеціально організований процес залучення людини до культурних цінностей суспільства й активного включення самої особистості в цей процес. На думку Т. Кісельової та Ю. Красильнікова, соціально-культурна анімаційна діяльність – це сфера соціальної діяльності, орієнтована на залучення людини до культури, самостійна складова частина загальної системи соціалізації особистості, соціального виховання й освіти [3].

У науковій літературі анімацію розглядають у вузькому і широкому значеннях. У вузькому значенні анімація – організація дозвілля в туристичних комплексах, готелях, на корпоративних заходах, дитячих святах; напрям, що передбачає особисту участь відпочивальників у культурно-масових заходах. Анімація також розглядається як діяльність щодо розроблення та впровадження спеціальних програм проведення вільного часу. Анімаційні програми включають спортивні ігри та змагання, танцювальні вечори, карнавали, ігри, хобі, заняття, що входять до сфери духовних інтересів тощо. Тобто аніматор у вузькому значенні слова – це спеціаліст, що розробляє індивідуальні та колективні програми проведення дозвілля, що орієнтує людину в розмаїтті дозвіллевих занять, організовує повноцінне проведення вільного часу. У межах дозвілля анімація є технологією щодо його організації.

У широкому розумінні до складу анімації включається світоглядний потенціал, вона розуміється як соціокультурне явище. Аніматор виконує роль активатора або каталізатора локальних процесів розвитку місцевих спільнот. У такому аспекті поняття «анімація» дозволяє, з одного боку, досить точно охарактеризувати цілі соціокультурної діяльності, виявити її консолідуючий характер, а з іншого – позначити внутрішній аспект відносин суб'єктів соціокультурного процесу (особливі способи спілкування, діалогу, наповненого участю, почуттям, дією). У зв'язку з цим зазначають, що в сучасній науці розуміння поняття «аніма-

ція» пов'язане здебільшого із соціальним аспектом, тобто це поняття вживається в основному для характеристики відносин [5].

У Франції, Іспанії, Італії фахівців сфери дозвілля називають соціокультурними аніматорами. Зокрема, у Франції дефініція «аніматор» характеризується розмаїтістю підходів. Так, аніматор розглядається як професійний працівник соціально-виховної анімації, функції якого полягають у розвитку культурного, виховного й спортивного потенціалу особистості; фахівець соціальної сфери, мета якого – задоволення потреб, бажань і запитів соціальних верств населення; агент культурної й суспільної діяльності, покликаний підвищувати суспільну свідомість, покращувати життя громади, розвивати культурну демократію [1].

Отже, узагальнюючи результати теоретичного дослідження сутності анімації, зазначимо, що характерні її особливості такі:

- здійснення у вільний час;
- наявність свободи вибору, добровільність, активність, ініціатива як однієї людини, так і різних соціальних груп;
- різноманітність видів на базі різності інтересів дорослих, молоді та дітей;
- обумовленість національно-етичними, регіональними особливостями і традиціями;
- глибока індивідуальність;
- гуманістичний, культурологічний, розвиваючий, оздоровчий і виховний характер [7].

Важливо зауважити, що у сфері організації соціокультурної анімаційної діяльності застосовують різні управлінські технології, а саме:

- маркетингові технології – включають моніторинг соціокультурних процесів, формування сучасного ринку попиту на культурні продукти та послуги;
- технології моніторингу, планування й організації, що дозволяють виявити основні цілі, завдання, методи та прийоми, що спрямовані на виконання цього чи іншого плану, проєкту, програми в соціокультурній сфері;
- технології прогнозування, що дозволяють вибирати необхідні орієнтири в соціокультурній діяльності;
- технології управлінського рішення, що забезпечують ефективність, реальність, економічність, своєчасність, обумовленість управлінських рішень;
- соціокультурний менеджмент – це діяльнісний процес, де поряд із типовими для загального менеджменту принципами, структурою, якими проявляються риси менеджменту фінансового, педагогічного, психологічного, інноваційного. Соціокультурний менеджмент варто розглядати як сукупність управлінських відносин і засобів управлінської діяльності в соціокультурній сфері, як особливий вид взаємодії та взаємозв'язку між колективами й окремими людьми – суб'єктами цієї діяльності [6].

Варто зазначити, сьогодні на ринку праці в Україні з'явилася відносно нова спеціальність – «Менеджмент соціокультурної діяльності», покликана швидко і якісно задовольнити ринок послуг з організації вільного часу для різних категорій населення, а також навчити майбутніх фахівців упроваджувати у сферу дозвілля інноваційні підходи.

Саме таких спеціалістів, які володіють новими організаційними навичками, запит на яких останнім часом значно виріс, потребують у центрах дозвілля і творчості, позашкільних установах, музейних та паркових комплексах, івентагенціях, торгово-розважальних і туристично-рекреаційних комплексах, санаторно-оздоровчих і спортивно-розважальних центрах. Тому у 2018 р. адміністрацією Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка ухвалено рішення про розширення сфери освітньої діяльності та ліцензування нової освітньо-професійної програми «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Процес професійної підготовки фахівців менеджменту соціокультурної діяльності на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» триває два роки, протягом яких студенти оволодівають теоретичними знаннями і проходять різні види практичної підготовки.

Обов'язкова складова частина навчання – дисципліни циклу фундаментальної, природничо-наукової підготовки, зокрема: «Культурологія», «Мистецтвознавство», «Основи наукових досліджень» і дисципліни циклу професійної та практичної підготовки, а саме: «Вступ до спеціальності», «Основи професійної комунікації», «Майстерність актора», «Основи сценарної майстерності», «Соціокультурна анімація», «Етика професійної діяльності», «Теорія соціокультурної діяльності», «Теоретичні і прикладні засади менеджменту», «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Конфліктологія», «Тренінгові технології», «Основи PR», «Іміджеологія», «Івент-менеджмент», «Арт-терапевтичні технології в соціокультурній сфері», «Практикум соціокультурної діяльності». На дисципліни варіативної частини відведено 28 кредитів. За період навчання студенти виконують дві курсові роботи: з теорії соціокультурної діяльності та менеджменту соціокультурної діяльності.

Під час навчання студенти опановують основні фахові компетентності, які сприяють ефективному здійсненню анімаційної діяльності, а саме:

- критичне усвідомлення специфічності та взаємозв'язку між культурними, соціальними й економічними процесами;
- урахування економічних, екологічних, правових, політичних, соціологічних, технологічних аспектів формування ринку культури та мистецтва;
- планування, управління та контроль за виконанням поставлених завдань і ухвалених рішень;

– уміння розробляти соціокультурні проекти та забезпечувати їх операційну реалізацію;

– здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації у сфері менеджменту соціокультурної діяльності;

– навички використовувати сучасні методи обробки інформації для організації й управління соціокультурними процесами;

– уміння організовувати роботу у сфері анімаційного менеджменту;

– здатність упроваджувати анімаційні ідеї для створення інноваційних соціокультурних послуг;

– спроможність визначати і використовувати адекватний професійний інструментарій для розроблення й оперативного управління анімаційними проектами в соціокультурній сфері;

– уміння визначати стратегічні пріоритети й аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних і світових анімаційних стратегій у соціокультурній сфері.

Під час підготовки студенти навчаються створювати сучасні соціально-культурні та культурно-мистецькі проекти, використовуючи водночас новітні методи і технології: інтерактивні, дебатні, ігрові, тренінгові; здобувають практичні навички в організації як традиційних культурних форм дозвілля (свята, обряди, концерти, фестивалі, дискусії, тощо), так і – новітніх (дебатний турнір, флешмоб, тренінг, тимбілдінг, ворк-шоп). Майбутніх організаторів культурно-дозвілдової діяльності готують і до мистецтва спілкування з різними категоріями населення.

У процесі викладання курсів професорсько-викладацький склад кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи використовує різні методи та форми навчання: лекції (вступні, тематичні, підсумкові, мультимедійні, інтерактивні, лекції-практикуми, лекції-диспути тощо), практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій тощо), консультації (колективні, індивідуальні, групові), а також реалізує різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, виконання практичних завдань, написання рефератів, письмові й усні заліки й екзамену, контрольні та курсові роботи). На особливу увагу заслуговують бакалаврські роботи, у яких досліджуються впровадження анімаційних програм у дозвілля, технології їх створення, а також

анімаційні послуги як запорука підвищення якості соціокультурної діяльності.

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною підготовки фахівців до соціокультурної анімаційної діяльності й спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у них професійного вміння ухвалювати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації. Об'єктами практики виступають об'єкти соціокультурної сфери.

Студенти, відповідно до навчального плану, проходять три види практик, як-от: ознайомлююча (I семестр), виробнича (III семестр), професійно орієнтована (IV семестр). Тривалість кожної із практик – три тижні.

Безперечно, така увага до анімації під час організації навчального процесу має свою мету. Адже саме аніматори відіграють ключову роль в анімаційних заходах, є лідерами розважальних програм, задають позитивний настрій оточенню, відповідальні за задоволення, радість, дружбу і активність людей.

Висновки. У соціальному контексті анімація – це напрям соціальної діяльності спеціаліста, спрямованої на реалізацію професійно обґрунтованих дій із метою оздоровлення соціального клімату певного середовища, створення атмосфери креативності, сприяння інтеграції людей у соціокультурний простір через залучення їх до просоціальної діяльності.

Професійна підготовка менеджера соціокультурної діяльності до анімаційної діяльності – це процес і результат формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і ціннісних настанов. Їхній зміст регламентовано освітніми стандартами за напрямом підготовки менеджерів соціокультурної діяльності та профільними професійними стандартами. Дані вимоги гарантують ефективне виконання молодими кадрами в даній сфері дій, що пропонуються професією. Підготовка таких фахівців є сьогодні важливим завданням профільних кафедр закладів вищої освіти України.

Сучасна концепція соціально-культурної роботи і системи підготовки менеджерів соціокультурної сфери повинна враховувати також складні й динамічні процеси, які відбуваються зараз у духовному житті світової спільноти, що може стати перспективною подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Байлик С., Кравець О. Організація анімаційних послуг в туризмі : навчальний посібник. Харків : ХНАМГ, 2008. 197с.
2. Ільтьо Т. Розвиток та впровадження анімаційної діяльності в готельному господарстві на українському та світовому ринках. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 174–178. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/iltjo.htm (дата звернення: 04.01.2020).
3. Киселева Т., Красильников Ю. Социально-культурная деятельность : учебник. Москва : МГУКИ, 2004. 539 с.
4. Максимовська Н. Анімація дозвілля як засіб соціального розвитку особистості в соціумі, що глобалізується. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2012. Вип. 35. С. 268–278. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2012_35_32 (дата звернення: 24.12.2019).
5. Олійник Г., Главацька О. Соціокультурна анімація: методичні рекомендації для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» / за ред. В. Поліщук. Тернопіль : Вектор, 2019. 103 с.
6. Сидор І. Сучасні технології соціокультурної анімації. *Педагогіка, соціальна робота*. Вип. 32. С. 173–174. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/11374/1> (дата звернення: 02.01.2020).
7. Тарасов Л. Соціокультурна анімація: принципи, завдання, зміст. *Вісник психосоціальної і корекційно-реабілітаційної роботи*. 2003. № 2. С. 59–66.